

Finanční arbitř

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/8046/2014
Registrační číslo (uvádějte vždy v korespondenci): FA/SU/34/2014

Nález

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 18. 2. 2014 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■■■, zastoupeného Josefem Olahem, bytem náměstní Svobody 2814/15, Znojmo, PSČ 669 02 Znojmo (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti Europe Financial Group s. r. o., IČO 24268615, se sídlem Kaprova 42/14, Praha 1 – Staré Město, PSČ 110 00, zapsané v obchodním rejstříku vedeném u Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 199150, (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o zaplacení částky ve výši 6.000,- Kč a určení neplatnosti ujednání o smluvní pokutě, takto:

- I. Instituce, Europe Financial Group s. r. o., IČO 24268615, se sídlem Kaprova 42/14, Staré Město, PSČ 110 00, je povinna navrhovateli, ■■■, zaplatit částku 6.000,- Kč (slovy: šest tisíc korun českých), a to do tří dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezu.**
- II. Určuje se, že smlouva č. ■■■ uzavřená dne 2. 12. 2013 mezi navrhovatelem, ■■■, a institucí, Europe Financial Group s. r. o., je absolutně neplatná.**
- III. Instituce, Europe Financial Group s. r. o., je povinna podle § 17a zákona o finančním arbitrovi zaplatit sankci ve výši 15.000,- Kč (slovy: patnáct tisíc korun českých) na účet vedený u České národní banky, č. ú. 19-3520001/0710, variabilní symbol platby 342014, konstantní symbol platby 558, a to do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezu.**

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se v řízení domáhá vrácení částky 6.000 Kč, jako zálohy na odměnu za činnost Instituce, a určení neplatnosti ujednání o smluvní pokutě, neboť byla podle jeho názoru smlouva č. ■■■ uzavřena v rozporu s dobrými mravy.

Finanční arbitř při zkoumání podmínek řízení zjistil, že Navrhovatel uzavřel s Institucí dne 2. 12. 2013 smlouvu č. ■■■ (dále jen „Smlouva o zprostředkování úvěru“), na jejímž základě

podle čl. I. odst. 1. s názvem Úvodní ustanovení „*klient (rozuměj Navrhovatel) hodlá uzavřít s věřitelem, 3. osobou, smlouvu o půjčce či o úvěru nebo o jiném finančním produktu ve výši 100.000,- Kč, na dobu 120 měsíců s měsíční splátkou ve výši 1.300,- Kč, s úrokovou sazbou ve výši RPSN 7% - 49%*“. Instituce se pro Navrhovatele zavázala zprostředkovat příležitost takovou smlouvu uzavřít a Navrhovatel se podle čl. II. odst. 2. zavázal „*uhradit Finanční společnosti (rozuměj Instituci) zálohu na odměnu, za činnost Finanční společnosti, a to ve výši 6000 Kč (slovy: šesttisíc) v hotovosti, v den podpisu této Smlouvy ....*“.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí vystupoval jako fyzická osoba, která jedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi.

Instituce je držitelem živnostenského oprávnění s předmětem podnikání „poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru“ s datem vzniku oprávnění 4. 4. 2013, na jehož základě byla při splnění dalších podmínek v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, oprávněna v době uzavření smluvního vztahu zprostředkovávat nebo poskytovat spotřebitelské úvěry. Jelikož finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení nezjistil žádné skutečnosti, které by zpochybnil, že Instituce v předmětném smluvním vztahu vystupuje v postavení zprostředkovatele při zprostředkování spotřebitelského úvěru, považuje finanční arbitr Instituci za instituci ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi.

Navrhovatel a Instituce uzavřeli Smlouvu o zprostředkování úvěru s odkazem na § 774 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), tj. s odkazem na konkrétní smluvní typ s názvem smlouva zprostředkovatelská. Finanční arbitr v rámci zkoumání podmínek řízení dále shledal, že Smlouva o zprostředkování úvěru představuje smlouvu, ve které se zprostředkovává možnost uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru. Smlouva o zprostředkování úvěru byla uzavřena za účinnosti zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), a není ve smyslu ustanovení § 2 tohoto zákona smluvním vztahem vyloučeným z jeho působnosti.

Finanční arbitr konstatuje, že je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi zprostředkovatelem a spotřebitelem při zprostředkování spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 a 3 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4. Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že telefonicky žádal Instituci o úvěrový produkt, přičemž Instituce jej telefonicky informovala o podmínkách pro sjednání úvěrové smlouvy, o potřebných podkladech, jakož i o povinnosti „*složení tzv. kauce na služby ve výši 6.000,-Kč*“. Po úhradě této částky Navrhovatel obdržel „*podklady potřebné k žádosti o úvěrový produkt (rozuměj Smlouvy o zprostředkování úvěru) a smluvní podmínky*“.

Dne 23. 12. 2013 pak Navrhovatel obdržel od Instituce „*písemné vypovězení smlouvy o úvěru (rozuměj Smlouvy o zprostředkování úvěru) z důvodu porušení smluvních podmínek*“ s výzvou k úhradě smluvní pokuty ve výši 4.000,-Kč.

Navrhovatel, který je invalidní a nevidomý, považuje takové jednání Instituce za nemorální a v rozporu s dobrými mravy, „jelikož smlouvy tohoto druhu by měly být podepisovány osobně za účasti zástupce společnosti, který je k tomu zmocněn, jelikož po telefonu není možné adekvátně posoudit, zda jsou splněny všechny podmínky smlouvy a zda jim obě smluvní strany rozumí“.

Navrhovatel je názoru, že pokud by smlouva byla sjednána osobně, nedošlo by k pochybení ani na jedné straně, Navrhovatel by nebyl poškozen složením částky 6.000,-Kč a Instituce by po něm nežádala úhradu dalších 4.000,-Kč. Tato částka je navíc podle názoru Navrhovatele v rozporu se Smluvními podmínkami.

5. Důkazní prostředky označené a předložené Institucí a tvrzení Instituce

Instituce se k návrhu Navrhovatele nevyjádřila ani nepředložila žádné důkazní prostředky.

6. Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu, vzhledem k tomu, že se Instituce nevyjádřila, nebylo možné smírného řešení sporu v řízení před finančním arbitrem dosáhnout.

7. Dokazování a právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy. Finanční arbitr všechny navržené a jím shromážděné důkazy provedl, když hodnotil každý důkaz jednotlivě a všechny v jejich vzájemné souvislosti, uvážil o nich a vyvodil z nich skutkové závěry, které právně posoudil, jak následuje.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je nárok na vrácení částky ve výši 6.000,- Kč (dále jen „Záloha“) a určení neplatnosti ujednání o smluvní pokutě pro rozpor Smlouvy o zprostředkování úvěru s dobrými mravy.

Při svém rozhodování finanční arbitr vychází ze skutkového stavu tak, jak byl v řízení před finančním arbitrem zjištěn bez součinnosti Instituce.

Finanční arbitr má ze shromážděných podkladů za prokázané, že dne 2. 12. 2013 uzavřeli Navrhovatel a Instituce Smlouvu o zprostředkování úvěru.

Z dokladu o vkladu v hotovosti ve výši 6.000,- Kč na účet č. 107-3231080267/0100 s názvem „EUROPE FINANCIAL GROUP S. R. O.“ dne 29. 11. 2013 a z dokladu o zaplacení č. 201300000036949 vystaveném dne 2. 12. 2013 Institucí, v němž Instituce prohlásila, že „na základě smlouvy se stejným registračním číslem jako je číslo tohoto dokladu, s výše uvedeným plátcem (rozuměj Navrhovatelem) přijala dle čl. II odst. 2 této smlouvy cenu za plnění předmětu smlouvy ve výši 6.000,-Kč“, vzal finanční arbitr za prokázané, že Navrhovatel uhradil Instituci Zálohu.

Z dopisu Instituce ze dne 19. 12. 2013 s názvem Oznámení o vypovězení smlouvy a uplatnění smluvní pokuty, který předložil Navrhovatel, má finanční arbitr za prokázané, že Instituce vypověděla Smlouvu o zprostředkování úvěru, neboť Navrhovatel „v rozporu s ust. čl. IV odst. 1 písm. g jako Klient neposkytl(...) veškeré další údaje o své finanční a/nebo majetkové situaci, které mohou být významné pro Věřitele při uzavírání smlouvy o finančních službách.“

Z téhož dokumentu vzal finanční arbitr za prokázané, že Instituce uplatnila vůči Navrhovateli nárok na smluvní pokutu ve výši 4.000,-Kč, když v text dokumentu uvedla „[d]ále Vám oznamujeme, že dle čl. VI. jsme využili práva uplatnění smluvní pokuty ve výši 4.000,-Kč, která naší společnosti za Vámi v důsledku výše popsaného porušení smlouvy vznikla, uhradte ji nejpozději do 10 dnů ode dne doručení tohoto dopisu, tj. do 10. 1. 2014 ...“.

Z předložených dokladů, jakož i z prohlášení Navrhovatele vyplývá, že Navrhovatel Instituci smluvní pokutu neuhradil.

Finanční arbitr přípis Navrhovatele ze dne 27. 12. 2013 považuje za splnění podmínky řízení před finančním arbitrem, a to předložení dokladu o neúspěšné výzvě instituce k nápravě ve smyslu § 10 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi.

Smlouva o zprostředkování úvěru byla uzavřena před nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „nový občanský zákoník“). Podle § 3028 odst. 1 nového občanského zákoníku se tímto zákonem „řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“ přičemž podle odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavec druhý (práva osobní, rodinná a věcná) a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení současně dodává, že se jedná o ustanovení kogentní povahy přejímající myšlenku § 763 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013, které vyjadřuje zásadu, že zákony nepůsobí nazpět. Právní poměry založené smlouvami se mají podle třetího odstavce § 3028 nového občanského zákoníku spravovat dosavadními právními předpisy až do svého zániku, a to především s ohledem na zásadu právní jistoty smluvních stran, které smlouvu uzavřely za určitých podmínek a v určitém právním prostředí a nemohly předpokládat, že dojde ke změně právní úpravy.

Při posuzování platnosti závazkových vztahů ze Smlouvy o zprostředkování úvěru, jejich ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích bude finanční arbitr tedy aplikovat právní úpravu účinnou v době před novým občanským zákoníkem, tedy příslušná ustanovení občanského zákoníku.

Na Smlouvu o zprostředkování úvěru je v tomto případě nutno nahlížet zároveň jako na smlouvu spotřebitelskou, jelikož naplňuje znaky spotřebitelské smlouvy uvedené v ustanovení § 52 občanského zákoníku, kdy na jedné straně stojí Instituce jako osoba, která při uzavírání a plnění Smlouvy o zprostředkování úvěru jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, a na straně druhé Navrhovatel jako spotřebitel, tedy fyzická osoba, která při uzavírání a plnění Smlouvy o zprostředkování úvěru nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

a. Obsah Smlouvy o zprostředkování úvěru

Podle článku I. odst. 1. Smlouvy o zprostředkování úvěru Navrhovatel „hodlá uzavřít s věřitelem, 3. osobou, smlouvu o půjčce či o úvěru nebo o jiném finančním produktu ve výši

100.000,- Kč, na dobu 120 měsíců, s měsíční splátkou ve výši 1300 Kč, s úrokovou sazbou ve výši RPSN 7% - 49%“.

V článku II. odst. 1. Smlouvy o zprostředkování úvěru si pak Navrhovatel a Instituce sjednali, že „[p]ředmětem této Smlouvy je závazek Finanční společnosti (rozuměj Instituce), směřující k tomu, aby měl Klient (rozuměj Navrhovatel) příležitost uzavřít Smlouvu o finančním produktu s věřitelem, a to za níže sjednanou odměnu.“

Podle článku II. odst. 2. Smlouvy o zprostředkování úvěru se Navrhovatel „zavazuje uhradit Finanční společnosti zálohu na odměnu, za činnost Finanční společnosti, a to ve výši 6.000,-Kč (slovy: šest tisíc) v hotovosti, v den podpisu této Smlouvy do rukou zástupce Finanční společnosti nebo vložení na účet společnosti (dále jen „Záloha“).

Článek IV. Smlouvy o zprostředkování úvěru označený jako Ukončení smlouvy obsahuje informaci, že „[p]ro případ, že se na vztah z této smlouvy použije zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, je Klient oprávněn písemně odstoupit od Smlouvy bez uvedení důvodů do 14 dnů ode dne uzavření této Smlouvy, pokud do té doby nedošlo na jejím základě k uzavření Smlouvy o finančním produktu.“

V článku III. odst. 2. Smlouvy o zprostředkování úvěru pak Navrhovatel prohlásil, že „před podpisem Smlouvy se seznámil se Smluvními podmínkami Finanční společnosti, řádně jim porozuměl, přičemž tyto Smluvní podmínky jsou považovány za nedílnou součást Smlouvy.“

V článku VI. s názvem Sankce se Navrhovatel a Instituce dohodli, že „pokud Klient poruší některou z povinností uvedených v čl. IV těchto SP (rozuměj Smluvních podmínek) nebo ukáže-li se některé z prohlášení Klienta uvedené v čl. IV jako nepravdivé, neúplné nebo zavádějící a z tohoto důvodu nebude uzavřena Smlouva o finančním produktu, příp. není-li částka sjednaná ve Smlouvě o finančním produktu z těchto důvodů čerpána, je Klient povinen uhradit Finanční společnosti smluvní pokutu ve výši 2.000,-Kč .... za každé takové porušení.“

Podle článku VII. s názvem Ukončení smlouvy v odst. 3 „v případě, že bude Smlouva ukončena dříve, než dojde k uzavření Smlouvy o finančním produktu, je Finanční společnost oprávněna započíst na vrácení Zálohy své náklady, které vynaložila na plnění předmětu Smlouvy, a to ve výši, která odpovídá výši Zálohy.“ a současně podle ods.t 4 téhož článku platí, že „Finanční společnost může vypovědět Smlouvu v případě, kdy se prokáže, že Klient poruší některou z povinností uvedených v čl. IV těchto SP nebo ukáže-li se některé prohlášení Klienta uvedené v čl. IV jako nepravdivé, neúplné nebo zavádějící.“ Odst. 6 tohoto článku pak obsahuje zcela shodnou informaci o možnosti odstoupení od Smlouvy o zprostředkování úvěru jako článek IV. Smlouvy o zprostředkování úvěru.

7. 2. Platnost Smlouvy o zprostředkování úvěru

Smlouva o zprostředkování úvěru byla uzavřena dne 2. 12. 2013, tedy již za účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru, ve znění zákona č. 43/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů (dále jen „novela zákona o spotřebitelském zákonu“). Novela zákona o spotřebitelském úvěru nabyla účinnosti 25. 2. 2013, s výjimkou článku I., odst. 10, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014.

Zákon o spotřebitelském úvěru byl přijat v souvislosti s plněním povinnosti České republiky, jako členského státu Evropské unie, transponovat do svého právního řádu směrnici Evropského

parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. 4. 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (dále jen „Směrnice 2008/48/ES“).

Zákon o spotřebitelském úvěru před novelou zákona o spotřebitelském úvěru neupravoval náležitosti smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru ani právo spotřebitele od takové smlouvy odstoupit. Stejně tak neupravovala právo spotřebitele na odstoupení od smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru nebo obligatorní náležitosti takové smlouvy Směrnice 2008/48/ES.

Zákonodárce po analýze dopadů původní právní úpravy dospěl k závěru, že je na místě dále posílit ochranu spotřebitele na finančním trhu, a proto se rozhodl upravit i otázky, kterých se Směrnice 2008/48/ES nedotýká.

To vyplývá z novely zákona o spotřebitelském úvěru i ze samotné důvodové zprávy k novele zákona o spotřebitelském úvěru, která podává důvody, které vedly zákonodárce k přijetí takové právní úpravy, když uvádí, že *„v praxi je bohužel obvyklé, že nepřiliš poctiví zprostředkovatelé vyžádají od svého klienta nejdříve určitý peněžní obnos, který umožní zájemci dostat se ke spotřebitelskému úvěru. Následně se zprostředkovatel spotřebiteli již neozývá a poskytnutí úvěru nesjedná. Spotřebitel se tak ocitá v bludném kruhu, kdy kvůli nedostatku finančních prostředků žádá o spotřebitelský úvěr, nejdříve zaplatí odměnu zprostředkovateli v řádu několika tisíc korun, a následně nemá šanci jakýkoli úvěr získat pro nečinnost zprostředkovatele.“* Důvodová zpráva pak doplňuje, že cílem novely bylo ve vztahu ke zprostředkovatelům spotřebitelských úvěrů především vyčištění trhu od neférových praktik, stejně jako zvýšení důvěry na trhu, dále nutnost přimět zprostředkovatele k oslovení potenciálních věřitelů ve lhůtě 14 dní (v opačném případě příjdu odstoupením spotřebitele od smlouvy o zprostředkování o odměnu), jakož i snaha zamezit činnosti nepřiliš poctivých zprostředkovatelů, kteří tak příjdu o jednoduchý příjem sestávající se z inkasa poplatku za zprostředkování, aniž by se snažili nějakého poskytovatele spotřebitelského úvěru vůbec oslovit.

Novela zákona o spotřebitelském úvěru tedy mimo jiné zavedla nejen právo spotřebitele odstoupit od smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru bez jakékoliv sankce (§ 17b), ale i povinnost zprostředkovatele o tomto právu informovat spotřebitele přímo ve smlouvě o zprostředkování (§ 17a). Novinkou je rovněž obligatorní písemná forma smlouvy o zprostředkování, jakož i v případě sjednání nároku zprostředkovatele na odměnu, povinnost uvést odměnu přímo ve smlouvě.

Na tomto místě lze i zmínit, že samotná důvodová zpráva k novele zákona o spotřebitelském úvěru podtrhla, že nelze opomenout, že smlouva o zprostředkování úvěru není *„zvláštní smluvní typ, ale obdobně jako v případě samotné smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, se jedná o režim, který dopadá na vztah mezi spotřebitelem a zprostředkovatelem, ať už je založen smlouvou příkazní, mandátní, smlouvou o zprostředkování apod. či jakoukoliv nepojmenovanou smlouvou.“*

Podle ustanovení § 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru se zprostředkovatelem rozumí *„osoba, která není věřitelem a která v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání za odměnu nabízí spotřebiteli možnost uzavřít smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, s věřitelem nebo mu pomáhá tuto smlouvu uzavřít nebo ji jménem věřitele uzavírá“*. Zprostředkovatelem je tedy osoba, která není věřitelem a současně splňuje obě zákonem stanovené podmínky, tj. nabízí, popř. pomáhá spotřebiteli uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru a za tuto činnost inkasuje od spotřebitele odměnu.

Finanční arbitr zkoumal materiální obsah smluvního vztahu mezi Navrhovatelem a Institucí, tj. práva a povinnosti vyplývající ze Smlouvy o zprostředkování úvěru. S ohledem na povinnost Instituce zprostředkovat Navrhovateli příležitost uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru a povinnost Navrhovatele zaplatit Instituci za takovou činnost Zálohu, je finanční arbitr toho názoru, že činnost Instituce naplňuje definici zprostředkovatele spotřebitelského úvěru podle § 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, a proto je na místě na posouzení smluvního vztahu ze Smlouvy o zprostředkování úvěru aplikovat zákon o spotřebitelském úvěru.

Ustanovení § 17a odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že *„[s]mlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, musí být mezi zprostředkovatelem a spotřebitelem uzavřena písemně a musí obsahovat informaci o právu spotřebitele na odstoupení od této smlouvy podle § 17b. Má-li odměnu zprostředkovatele platit spotřebitel, musí být odměna v této smlouvě dohodnuta.“*

Obligatořními náležitostmi smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru jsou tedy její písemnost a uvedení informace o právu na odstoupení. V případě, že je sjednána odměna za zprostředkování, kterou hradí zájemce o úvěru, pak i její uvedení ve smlouvě o zprostředkování. Následek nesplnění těchto podmínek upravuje § 17a odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru, který stanoví, že *„[p]okud smlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, nebyla uzavřena v souladu s odstavcem 1, je neplatná.“*

Ustanovení § 17b odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že *„[s]potřebitel může od smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoli sankce ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření této smlouvy, pokud do té doby nedošlo na jejím základě k uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr“*. Odstavec 2 pak doplňuje, že *„[o]d smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, lze odstoupit podle odstavce 1 písemně, a to v souladu s informací uvedenou v této smlouvě o právu na odstoupení. Lhůta pro odstoupení je považována za zachovanou, je-li odstoupení odesláno zprostředkovateli nejpozději v poslední den lhůty“*.

Finanční arbitr podrobně zkoumal smluvní dokumentaci a zjistil, že Smlouva o zprostředkování úvěru obsahuje informaci o odstoupení v článku IV. Shodnou informaci o odstoupení obsahují i Smluvní podmínky v článku VII. odst. 6, přičemž ani v jednom z těchto smluvních ujednání informace o odstoupení zcela nekořesponduje s § 17b zákona o spotřebitelském úvěru, neboť neobsahuje informaci o právu spotřebitele odstoupit od smlouvy, kterou se sjednává spotřebitelský úvěr, bez jakékoli sankce.

Stanoví-li zákon přijatý za účelem ochrany spotřebitele, jako slabší smluvní strany, povinnost zprostředkovatele spotřebitelského úvěru informovat jej konkrétním způsobem, tj. v písemné formě, o konkrétních právech, mj. o právu odstoupit od smlouvy bez uvedení důvodů a bez jakékoli sankce, musí zprostředkovatel splnit tuto svoji informační povinnost v celém, zákonem stanoveném, rozsahu.

Pokud zprostředkovatel poskytne informaci dle § 17b zákona o spotřebitelském úvěru pouze částečně a zamlčí například právě informaci o tom, že odstoupení spotřebitele od smlouvy nesmí být sankcionováno, je tato skutečnost způsobilá vyvolat ve spotřebiteli dojem, že odstoupení může být sankcí postiženo, což může negativně ovlivnit jeho rozhodování, zda od smlouvy o zprostředkování úvěru odstoupí či nikoliv. Obdobný vliv na rozhodování spotřebitele by mohlo mít i zamlčení informace o tom, že spotřebitel je oprávněn od smlouvy o zprostředkování úvěru odstoupit bez uvedení důvodů.

Cílem zákonem stanovené informační povinnosti je zajistit možnost svobodného rozhodnutí spotřebitele o jeho případném odstoupení od smlouvy, přičemž spotřebitel musí mít jistotu, že odstoupení pro něj nebude znamenat finanční nebo jiný postih. Absenci této informace nemůže zhojit ani skutečnost, že smlouva o zprostředkování fakticky žádnou sankci za odstoupení od smlouvy neobsahuje.

Rozhodné při tom není, zda zprostředkovatel při plnění informační povinnosti použije terminologii zákona, či zda informuje slabší stranu vlastními slovy. Podstatná je obsahová stránka sdělení a to, zda zahrnuje veškeré zákonem stanovené informace.

Finanční arbitr tedy uzavírá, že neúplné poučení spotřebitele o jeho právu odstoupit není splněním informační povinnosti podle § 17b zákona o spotřebitelském úvěru. Smlouva o zprostředkování úvěru tedy neobsahuje zákonem stanovené obligatorní náležitosti smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru, a je proto podle § 17a odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru od počátku absolutně neplatná.

V otázce nároku Instituce na smluvní pokutu, pak již nebylo nutné zkoumat, zda smluvní pokuta byla sjednána v souladu se zákonem, neboť s ohledem absolutní neplatnosti Smlouvy o zprostředkování úvěru je absolutně neplatné i ujednání o smluvní pokutě.

9. K výrokům nálezu

Finanční arbitr shledal, že Smlouva o zprostředkování úvěru nebyla platně uzavřena. Plnění z neplatného úkonu je ve smyslu § 451 odst. 2 občanského zákoníku bezdůvodným obohacením. Podle ustanovení § 457 pak platí, že „[j]e-li smlouva neplatná nebo byla-li zrušena, je každý z účastníků povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal.“

Navrhovatel tedy zaplatil Zálohu na základě neplatného právního úkonu a Instituce se tak ve smyslu ustanovení § 451 odst. 2 občanského zákoníku na úkon Navrhovatele bezdůvodně obohatila. Instituce je proto povinna na základě ustanovení § 457 občanského zákoníku vrátit Navrhovateli vše, co podle neplatné Smlouvy o zprostředkování úvěru dostala, tj. částku ve výši 6.000,- Kč, a to ve lhůtě určené za tímto účelem Instituci ve výroku I. tohoto nálezu.

S ohledem na absolutní neplatnost Smlouvy o zprostředkování úvěru, pak Instituci nevznikl nárok na úhradu smluvní pokuty ve výši 4.000,- Kč, tak jak finanční arbitr určil ve výroku II. tohoto nálezu.

Jelikož finanční arbitr v nálezu vyhověl Navrhovateli, ukládá zároveň Instituci ve výroku III. tohoto nálezu v souladu s ustanovením § 17a zákona o finančním arbitrovi sankci. Toto ustanovení pak zároveň stanoví výši ukládané sankce, která činí 10 % z částky, kterou je Instituce podle nálezu povinna zaplatit Navrhovateli, přičemž pokud je takto vypočtená sankce nižší než 15.000,- Kč, je finanční arbitr povinen uložit sankci právě ve výši 15.000,- Kč. Finanční arbitr proto v řízení uložil sankci na této spodní hranici. Sankce je příjmem státního rozpočtu a Instituce je povinna ji zaplatit ve lhůtě a způsobem uvedeným ve výroku tohoto nálezu.

Finanční arbitr na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u ě n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námitky mají odkladný účinek.

Tento nálezn je podle § 17 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi v případě, že Instituce dobrovolně nesplní povinnost tímto nálezem uloženou, soudně vykonatelný podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, jakmile uplyne lhůta k plnění v tomto nálezu Instituci uložená.

V Praze dne 13. 10. 2014

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitř